

■ Schmidt Andrea kiállítása

Szociografikus tárcanovella

Vannak mentségeink.

Kérem szépen, én például izgulós vagyok, ma még a szabadságomat töltöm, meg különben is most debütálok, mint kiállításhoz vezető celebrátor.

Így hát elhatároztam, hogy – a biztonságom kedvéért – egyre szűkülő, koncentrikus köröket rajzolok Schmidt Andrea köré, hogy végül megragadhassam a lényegét.

Távolról nézve minden fényképezőgép egyforma. Mint minden kémény. Odamászol, belenézel a lukba, és azt látod, hogy a kormos kályhacsőbe beszalad a kép. Rendben van, belátom, elég hitvány ez az allegória. De én nem is tudok fényképezni.

Szóval, ha szűkíteni akarjuk azt a bizonyos kört, vessünk egy pillantást a fotósra. Azaz – előbb még – egy redakcióra. Minden szerkesztőségben háromféle művész él. Az életművész, a költő és a fotós kolléga. Ez utóbbi teljes szívéből gyűlöli a tudatától független greenwichi időt, ám a tökéletesen relatív exponálást abszolútizálja.

Ne szorongjanak, megmagyarázom!

A fotós kolléga lelke fényérzékeny papír, ha frógépe lenne, abba filmet kellene tekerni. A fotós kolléga tehát, ha behunyja a szemét, csodaszép napfogyatkozásban látja a hívőhengert, melyre sirályként lebben a pozitív. Aki így él, befelé villant.

Hát erről van szó. Itt szociók függnek, úgynevezett társadalmi érzékenységről árul

Pénteken délután nyílt meg Schmidt Andrea kiállítása a Délmagyarország fotóriporterének kiállítása az ifjúsági házban. Jó harminc kép, iróniától a fájdalomig, pontosságtól a szenvedélyig. Égő gyermekszemek, meztelenségek. Pártkarszalagot igazgató öregember. Család. Kamionosok. Cigányok. Magyarok. Marlboro cigaretták pakkja. Vagy harminc fotó. Az alábbi szöveg a pénteki megnyitón hangzott el.

kodó, lényeglátó, problémáfelvető képek. Ezek számomra két dologról szólnak: a témáról és a megszólító riporterről. Szűkítsük tovább a kört: a fotósok mindig csak egy mondata van. Az író fecsegethet is, legföljebb húz a szerkesztő. A fotót viszont nem lehet meghúzni. A tömondat – az kérem tömondat. A fotósok el kell jutni odáig, hogy mindenféle manírt nélkül ki tudja mondani: „Ez van.” A jó fotós, szerintem, már azt is tudja mondani, hogy „kimondhatatlan jól van, ami van”. Mert összeáll a kép. Nem az az egy, az éppen aktuális, hanem az egész.

Schmidt Andrea jó fotós. Mondatai egyszerűek, ez a kiállítás egy szép, szociografikus tárcanovella.

Pontos, akár egy céltábla.

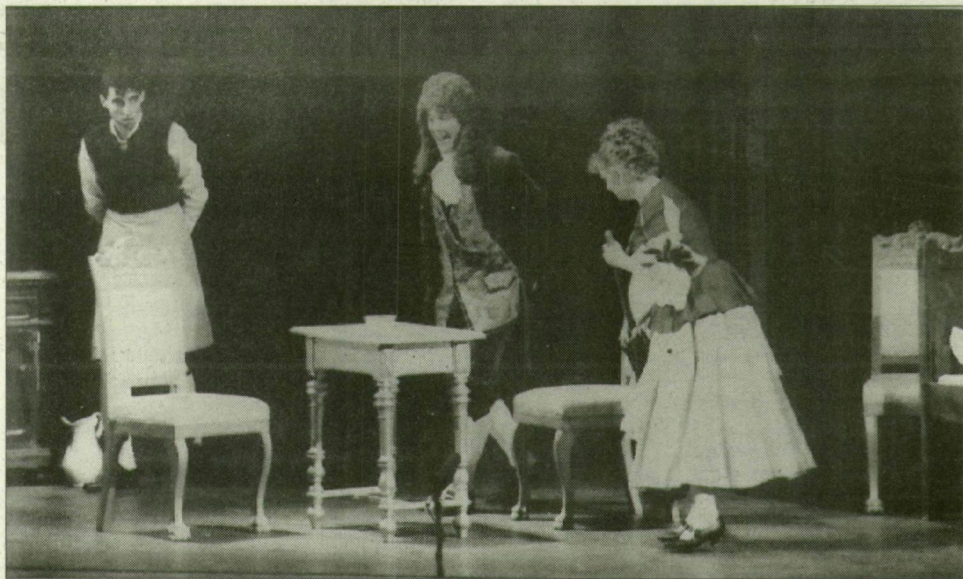
Dlusztus Imre

■ Telt ház volt a Nagyszínházban és zúgott a taps. Mitől volt jó hangulat a konzervatóriumi operastúdió bemutatóján?

Mondjuk, számítsuk le, hogy a szereplő növendékek hozzátartozói természetesen lelkesedtek a nézőtérre; akkor is igaz, hogy: 1. a bemutatót megelőző rengeteg munka „átjött”, meglátszott a produkción; 2. komoly tehetségek és igazán jó képességűek voltak a szereplők között; 3. a tanulókat – ilyen szempontból tehát amatőröket – profi tanárok, kiváló, nagy gyakorlatú művész-pedagógusok készítették föl a színházi megméretkezésre: Sinkó György (aki az előadás atyamesterének-mindenesének hálátlan szerepét is elvállalta), Berdál Valéria, Horváth Zoltán rendezőtanár, Acél Ervin, Meszlényi László és a háttérben még sokan mások.

Ha a hangulati összetevőket tekintjük, akkor talán a leginkább telitalálatos választásnak tarthatjuk a barokk mesterintermezzóját, Pergolesi idők folyamán önállósodott és – a Stabat Mater mellett – az időket leginkább álló Az úrhatnám szolgálo című művét. Az „opera buffa” pedig nagyon sikamlós műfaj, úgy értem, rettentő könnyű rosszul csinálni. Ez az előadás azonban Horváth Zoltán biztos arányérzékén alapult. A fiatalághoz önkényesen-önkéntelenül társított vidámság stílusosan vonult be és töltötte meg a teret már a korhű ruhákba öltöztetett barokk zenekar színpadra költözésekor – és ott is maradt mindvégig (Meszlényi tanár úrnak különösen jól áll, ha rizsporos copfban vezényel!). Lőrincz Zoltán immár kellő színpadi rutinnal, humorral, néha „gregoros” pillanatokat idéző, valódi basszbuffós tempókkal, s bárha a mély regiszterekben kevésbé erőteljesen, de összességében élvezetesen énekelte-játszotta az aggályos agglegényt. Jani Gabriella telt, meleg (szolgáloánya és) szopránja, a szín-

Az úrhatnám szolgálo: Fazekas Zoltán, Lőrincz Zoltán, Jani Gabriella. (Fotó: Nagy László)

■ Az Operastúdió bemutatója

Kezdők, haladók, profik

padi mozgásban mutatott otthonossága kellemes meglepetés, főleg, ha tekintjük, hogy vele együtt minden közreműködőnek csak egyetlen egy színpadi próbára volt módja...

Az olasz származású sikeres amerikai, Menotti zenéit – az első látszat, vagy inkább hallat dacára – nem könnyű előadói feladat közvetíteni. Disszonanciáktól és reminiscenciáktól hemzsegő két darabja – A telefon, valamint az Amahl és az éjszakai látogatók – közül az előbbiben mimikai képességeivel is kitűnt Fazekas Zoltán, aki Az úrhatnám szolgálo néma szerepét is színészmesterségbeli tudással formázta. „Mellesleg” gyönyörű baritonja van. Ellenben Tóth Mónikának még studíroznia kell a színpadi mozgás elnevezésű tárgyban, hogy a mesterkéltséget kiküszöbölje, annál inkább, mert az éneklésben ez már sikerült neki.

A Magyarországon először színre került „Amahl” több érdekességet – és ellentmondásosságot mutatott. Ebben lépett fel az est legkiforrottabb

énekes-színészi teljesítményét nyújtó Soós Emese; nem akarok jósnőt játszani, de ha minden igaz, Berdál tanárnőnél ismét egy operaszínpadi sztárjelölt tanul... Csodás, kiegyensúlyozott hang, biztos technika, eleven játékkészesség, „fel-nöttek” operaszínpadi kultúráltság; a karácsonyi témájú operát nézve az jutott eszembe: mint a „Háromkirályok” ládájában a Gyermek Királynak szánt arany-ajándék, ilyesféle ígéret Soós Emese tehetsége.

S most az ellentétes pólusokról: a szerző „bűne” – akit pedig bizonyára joggal tartanak a dramaturgia mesterének is –, hogy a nagyjelenet elsatnyul, mert egyszerűen „nincs zene a csoda alatt”; a béna kisfiú (Olasz Ágnes fuvolista léte-re fogadtatta el a figurát) járn kezdi, szívjósága megkapja jutalmát; de örömmámor, Krisztus-király-hozsanna helyett egy feszélyezett pillanat iktatódik az amúgy gördülékeny líraiságú előadásba. Viszont: szívderítő ötlet, úgy sejtem, Horváth Zoltáné, hogy éppen Gáspár királyt (Bárdi Sándor)

látszatjék-játszatjék süketnek, ügyefogyottnak, elesettnek. Tenorral (királlyal) ilyesmi nemigen esik meg az operaszínpadon... Altörjay Tamás és Lőrincz Zoltán is tapasztalt magabiztossággal adja a Háromkirályok másik kettejét és Bonecz Tamás is stílusos a színpadi palettán.

Valószínűleg kevés olyan opera van, amelyet Acél Ervin ennyit próbált volna valamely zenekarral – de hát ők is életükben először voltak nagyszínházi orkesztrában, és ez a Menotti-orkesztráció alighanem tapasztalt zenekarokat is kemény próba elé állítana.

Végül e sokak nemes és önzetlen erőfeszítését megháláló előadás után egy nem egészen ide tartozó sóhaj: megkíván az ember egy ilyen estén egy Szegedi Kisopera elnevezésű együttest. Amely hasonló egyfelvonásosokat játszana, rendszeresen. Igaz, volt már, éppen Bárdi Sándoréké, egykor; de talán lesz is megint, egyszer...

Sulyok Erzsébet

■ Katona Tamás a magyar belpolitikáról

Nosztalgia Kádár elvtárs iránt?

(Folytatás az 1. oldalról.)

– Igen sok ember őriz bizonyos nosztalgiát Kádár János iránt. Akkor könnyebb volt az élet. Igaz, a jólét alapja hazugság volt. Nyugati hitelek alapult, amelyeket ártámogatás formájában osztottak szét, a virágzás látszatát keltve. Elődeink ittak a kocsmában, a számlát pedig nekünk kell állni – mondta Katona Tamás a The Independentnek.

A brit lap tudósítója megírta, hogy a választások még több mint egy évre vannak, de a „szocialisták és más ellenzékiek már 100 000 aláírást gyűjtöttek előrehozatalukra”. A szocialisták rosszul szerepel-

tek az 1990. márciusi választásokon – 9 százalékot kaptak –, jól viszont a tavalyi pótválasztásokon, és egy decemberi közvélemény-kutatás 14 százalékat adott nekik, miközben az 1990-ben 42 százalékat szerzett MDF 8 százalékra zuhant. Katona Tamás szerint a probléma egy része az, hogy az emberek apatikusak az új rendszer iránt – tavaly volt olyan pótválasztás, amelyet nyolcszor meg kellett ismételni.

– Ha az emberek nem kapnak elég információt a kormánytól és a parlamenttől, visszavonulnak a politikától. Utálják a kormányt, az ellenzék, a parlamentet. Ez ügyben

voltak valódi problémáink a sajtóval és a tévével. Szó sincs róla, hogy a média kormányellenőrzését akarnánk, de gyakran nem volt elég együttműködési szellem a médiában – mondta a politikai államtitkár.

– A kormány régóta vitázott a médiával annak állítólagos ellenzéki rokonszenvei miatt, és ennek nyomán a múlt héten lemondott a rádió és a tévé elnöke. Sok magyar számára azt bizonyította a kötéllúzás, hogy a nem kommunista elit obskúrus veszekedésekkel és hatalmi harccal tölti az idejét gyakorlati tettek, például az egészségügy, az oktatás és a

társadalombiztosítás reformja helyett. A közvélemény kiábrándulásának egy másik oka a vezető pártokon belüli belhárcok – írta a The Independent tudósítója, emlékeztetve a kigazdák szakadására és a Csurka-ügyre az MDF-ben.

Katona Tamás azt mondta, hogy ezek a viták és a folytatódó gazdasági nehézségek elvonják a közfigyelmet az MDF külpolitikai sikereiről, nevezetesen a Varsói Szerződés feloszlásáról. – Az emberek nemigen érdeklik ezek a sikerek. A szegénységre, a munkanélküliségre és az inflációra kell összpontosítanunk, és meg kell mutatnunk, hogy a kormány törődik az emberekkel, van társadalmi érzékenysége – mondta Katona Tamás a brit lapnak.

■ Hétfőn a Világbank képviselőiben Szegedre látogatott Julian Rea, a Nemzetközi Könyvfejlesztési Ltd. igazgatója és Paul Richardson kiadói tanácsadó. A Művelődési és Köznevelési Minisztérium javaslatára alapján keresték fel a MOZAIK Oktatási Stúdiót, mint az egyik legjelentősebb alternatív tankönyvkiadót. A találkozó során a Világbank szakemberei megismerkedhet-

■ Szegeden jártak, garanciát kértek

Világbanki hiteles tankönyvek?

tek a kiadó eddigi tevékenységével és jövőbeni terveivel. A Világbank a magyarországi

tankönyvreform megvalósulását az országnak nyújtandó hitellel kívánja segíteni. Ennek

kapcsán gyűjtöttek további információkat a magyarországi tankönyvkiadás és könyvterjesztés jelenlegi helyzetéről, valamint a fejlesztési lehetőségekről. A többszörös tárgyaláson többször szó esett olyan garanciarendszer kidolgozásának szükségességéről, amely szavatolja a pénzüsszeg célirányos felhasználását, a könyvek megírásától a megjelenésig.

Veszélyben a szervizelés

Az utóbbi időben sorra-rendre megszűnnek azok a szervizek, amelyek a kereskedelmi forgalomban kapható iparcikkek garanciális javítását vállalták a forgalmazóval kötött megállapodások alapján. A Fogyasztásvédelmi Főfelügyelőség a közelmúltban fejezett be egy olyan vizsgálatot, amely ezzel a témával foglalkozik. Megállapították, hogy a szolgáltató cégek átalakulása, privatizációja következté-

ben elsősorban a rendkívül drága cikkek, elsősorban elektromos háztartási gépek garanciális javítása vált lehetetlenné, hiszen sok esetben már sem a forgalmazó, sem a garanciát vállaló nem érhető utol.

A Fogyasztásvédelmi Főfelügyelőség egyelőre tanácsot sem tud adni a vásárlóknak, akik a forgalmazókhoz is csak akkor fordulhatnak a hibás készülékekkel, ha a cég nem jogutód nélkül szűnt meg.